

12.4.2017

ועדה מייוחדת לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם(עוסקים בסייעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-1981

לכבוד
המנהל הכללי
משרד הבריאות

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם(צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-1981

בעניין:

עו"ד שרה שר לב באמצעות עו"ד לילך מהודר מיחידת הדין המשמעת, לשכת היועצת
המשפטית, משרד הבריאות ירושלים.

הקובל

נגד

מרינה אוסטינסקי אחות מוסמכת,
באמצעות ב"כ עו"ד מירב מישען.

הנקבלת

1. הקובלנה:

ביום 4.1.2017 הגישה עו"ד שרה שר-לב, התובעת הראשית ביחידת הדין המשמעת
במשרד הבריאות קובלנה מתוקנת (להלן: "הקובלנה") למנהל הכללי של משרד הבריאות נגד
אחות מוסמכת מרינה אוסטינסקי (להלן: "הנקבלת"), על כך שהנקבלת הפגינה אלימות פיזית

וגרמה חבלה למטופלת חסרת ישע. השתמשה בכוח מופרז במילוי תפקידה, לא טרחה לעזור למטופלת לקום אחרי שהפילה אותה, ומסרה דיווח כוזב על האירוע לצוות הרפואי וברישומים הסיעודיים. התנהגותה כאמור מהווה התנהגות בניגוד לסעיפים 15(1) ו- (3) לתקנות.

2. הוועדה:

המנהל הכללי של משרד הבריאות מינה את החתומים מטה להיות חברי הוועדה שתדון בקובלנה הנ"ל.

3. האירועים שברקע הקובלנה:

בזמן הרלבנטי לכתב הקובלנה הועסקה הנקבלת כאחות מוסמכת במרכז הירושלמי לבריאות הנפש, כפר שאול, בירושלים, במחלקה פסיכו- גריאטרית, (להלן: "המחלקה"). ש.צ. (להלן: "המטופלת"), מאובחנת כסובלת מסכיזופרניה פרנואידית, ומאופיינת כחולה אמביוולנטית בצורה בולטת אשר אינה מסוגלת לקבל החלטה על דברים פשוטים, וזקוקה לתמיכה מתמדת מצד הצוות בכל נושא ההתארגנות. בתאריך 3.11.14, בשעה 22:35 או בסמוך לך, הנקבלת דחפה את המטופלת בגבה, תפסה אותה בזרועה, משכה ודחפה אותה בכיוון המסדרון. המטופלת נפלה על הרצפה ונחבלה במצחה.

הנקבלת לא עזרה למטופלת לקום, אלא השאירה אותה על הרצפה והלכה. המטופלת נשארה על הרצפה במשך כ - חמש דקות עד שמטפל אחר עזר לה לקום. הנקבלת קראה לדר' אלכסנדרה ג'וק, הרופאה התורנית, ומסרה לה דיווח כוזב בכך שהמטופלת נפלה בעקבות מכה בראש לאחר שנכנסה במעקה. דר' ג'וק בדקה את המטופלת ורשמה כי המטופלת מתלוננת על כאבים במקום המכה. בבדיקה אובחן שריטה עם דימום קל באזור המצח ושפשוף שטחי באזור ברך ימין ללא סימנים נוירולוגיים. המטופלת קיבלה טיפול בפולידין. בדיווח הסיעודי שכתבה הנקבלת – בשעה 22:50 רשמה כדלקמן: "בשעה 22:30 נמצאת בפרוזדור עם פצע במצח, טוענת שקיבלה מכה במעקה. נבדקה ע"י רופאה, קיבלה טיפול מקומי". בכך הנקבלת רשמה דיווח כוזב ברישומים הסיעודיים. למחרת בבוקר, גב' שלומית פתאל, סגנית מנהל הסיעוד בבית"ח, ראתה שריטה על מצחה של המטופלת ושאלה אותה איך נגרמה. המטופלת מסרה כי הנקבלת דחפה והפילה אותה. גב' פתאל בדקה את קלטת הביטחון של המשמרת שאישרה את דבריה של המטופלת.

4. ההליך לפני הוועדה:

בפתח הדיון הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון. בכל הקובל הגישה לוועדה קובלנה מתוקנת.

הנקבלת הודתה בכתב הקובלנה המתוקן. לאור הנחיית נציג היועמ"ש, הצדדים הסכימו כי ההרשעה בסעיף העבירה - 15(3), תהיה לגבי הסיפא שבו, דהיינו ב - "רשלנות חמורה".

5. החלטה:

לאור הודאת הנקבלת בכתב הקובלנה המתוקן, הוועדה הרשיעה את הנקבלת בעובדות ובעבירות שבכתב הקובלנה המתוקן.

6. טיעוני הצדדים לעניין אמצעי המשמעת:

בכל הקובל:

בכל הקובל סקרה את העובדות המתארות את מעשיה ומחדליה של הנקבלת כפי שתוארו בכתב הקובלנה. מדובר בחולים בבית חולים לבריאות הנפש, עם בעיות סיעודיות ופסיכיאטריות, עליהם נמנית המטופלת, בה פגעה הנקבלת. מטרת הענישה המשמעתית נועדה, בין היתר, גם להרתיע את הצוות הרפואי מביצוע מעשים שמהווים עבירות משמעת וגם להגן על הציבור, ולשמור על שמו הטוב של המקצוע האחות ובפרט אחות במוסד לבריאות הנפש שאמונה על ערכים של סיעוד, חמלה, אנושיות, וכבוד למטופל, במיוחד למטופל נפגע נפש, חסר ישע.

בכל הנקבלת אזכרה מספר פסקי דין והחלטות לעניין אמצעי המשמעת שהוטלו במקרים דומים: החלטה מס' 14-24 בעניין האחות אשתי ראנייה- התלייה לחודשיים. החלטה בעניין האחות אירנה חיימוב – התלייה לצמיתות. (באותה החלטה אוזכרו שני פסקי דין: ת.פ. 10130-03-03 בעניינה של לובה אליאב ת.פ. 2184/06 ובעניין יעקב מרגולין- לעניין התנהגות כלפי מטופלים חסרי ישע). החלטה מס' 13-26 בעניין האח נפע נידל – התלייה לחמישה חודשים.

בכל הקובל טענה כי לא מדובר רק במקרה של אלימות כלפי מטופל אלא גם בדיווח כוזב ברישום סיעודי. למרות שהגיעו להסדר טיעון, מדובר במקרה חמור של אלימות כנגד מטופלת חסרת ישע וגם בדיווח רישום סיעודי כוזב. התנהגות הנקבלת מהווה הפרה בוטה של חובת הנקבלת לנהוג בהגינות וביושר, ומהווה פגיעה חמורה בזכויות החולים, ובאימון הציבור בעוסקים במקצוע הסיעוד.

בכל הקובל ביקשה מהוועדה לכבד את הסדר הטיעון ולהטיל על הנקבלת התליית רישיון לארבעה חודשים.

בכל הנקבלת:

בכל הנקבלת העידה את תמר גנון, אחות פסיכיאטרית, בבית חולים כפר שאול, שפרשה לגמלה לפני שנתיים וחצי. היא מכירה את הנקבלת שנים רבות, אשר עבדה אצלה כסגנית מחלקה. היא אחות מצוינת ואחות טובה, וטיפלה במסירות במטופלת קשה במיוחד. הנקבלת עברה טיפולים וניתוחים ולמרות זאת באה לעבודה. בכל הנקבלת הגישה מספר מכתבי המלצה המדברים בשבח התנהגותה המקצועית ומסירותה לחולים.

בכל הנקבלת טענה כי אין להשוות את המקרים שהביאה בכל הקובל למקרה שלפנינו. שם מדובר במקרים של אלימות והתעללות לשמם, ואילו במקרה של הנקבלת, מדובר בחולה שעל מנת לבצע כלפיה פעולות חיוניות, נאלצים היו להשתמש בכוח. במקרה שבפנינו הופעל כנראה כוח מעבר לדרוש. הנקבלת בת שישים, עבדה 17 שנים בבית חולים במחלקה קשה ביותר, ללא עבר משמעותי או פלילי. האירוע הוא חריג לחלוטין לאופי שלה. הנקבלת הושעתה מעבודתה בשירות המדינה. במהלך תקופת ההשעיה התפטרה משירות המדינה. החקירה הפלילית נסגרה מחוסר עניין לציבור.

בכל הנקבלת מבקשת מהוועדה לכבד את הסדר הטיעון ולהטיל על הנקבלת ארבעה חודשי התלייה.

7. דיון והמלצה:

הוועדה הרשיעה את הנקבלת בעובדות ובעבירות שבכתב הקובלנה המתוקן.

הוועדה עיינה בטעוני הצדדים ובבקשתם לקבל את הסדר הטיעון להתליית רישיונה של הנקבלת לארבעה חודשים.

הוועדה רואה בחומרה יתרה את התנהגותה של הנקבלת כלפי המטופלת חולת נפש, וחסרת ישע שהייתה נתונה להשגחתה. הנקבלת התנהגה כלפיה באלימות פיזית קשה בכך שדחפה

אותה בגבה, ודחפה אותה בכיוון מסדרון ביה"ח. כתוצאה מכך המטופלת נפלה על הרצפה ונחבלה במצחה. הנקבלת לא עזרה למטופלת לקום אלא השאירה אותה על הרצפה והלכה. הנקבלת קראה לרופאה ומסרה לה דיווח כוזב לפיו המטופלת נפלה בעקבות מכה בראש לאחר "שנכנסה" במעקה. דיווח כוזב כזה רשמה גם ברישומים הסיעודיים.

אין כל הצדקה למעשה הפוגעני שביצעה הנקבלת במטופלת. בהתנהגותה הבוטה, האלימה וחסרת חמלה כלפי המטופלת חולת נפש וחסרת ישע, הפרה את חובותיה הטיפוליות, הערכיות והאתיות שבאושיות מקצוע הסיעוד. מעובדי סיעוד, במיוחד מעובדים המטפלים בחולי נפש חסרי ישע, נדרש, לגלות אחריות, מסירות, אנושיות וחמלה. התנהגותה של הנקבלת פסולה מעיקרה ויש בה כדי לערער את האימון הציבורי, שאמור להפקיד את יקיריו לטיפול בידי רשויות הבריאות. לא זו אף זו, החמירה הנקבלת את מעשיה בכך שדיווחה דיווח כוזב ברישומים הסיעודיים - התנהגות בלתי מוסרית בעליל.

הוועדה שקלה מחד, את התנהגותה וחומרת מעשיה הן בפן המקצועי והן בפן המוסרי, אשר יש בהם כדי לפגוע באימון הציבור במקצוע הסיעוד וברשויות הבריאות, ואת הצורך להטיל אמצעי משמעת מרתיעים בכדי להרתיע עובדי סיעוד אחרים, במיוחד כאלה שמטפלים בחולים בבתי חולים לבריאות הנפש, מהתנהגות אלימה ומשפילה, ואת הצורך לקבוע נורמות התנהגות הולמות למגזר זה. מאידך שקלה הוועדה לקולה את האירוע החד פעמי, את הנאמר לזכותה של הנקבלת בעדותה של עדת ההגנה, את הנאמר במכתבי ההמלצה שדיברו בשבחה, את גילה המתקדם ושנות הוותק במקצועה, וללא עבר פלילי ומשמעתי.

הצדדים הגיעו ביניהם, כאמור, להסדר טיעון שבמסגרתו הנקבלת תודה בכתב הקובלנה המתוקן, ויוטל עליה התליית רישיון למשך ארבעה חודשים.

לעניין כיבודם של הסדרי טיעון, קיימת מגמה ליתן להם תוקף ברוח פסיקתו של ביהמ"ש העליון בעש"מ 4592/97 בעניין אליהו סבג, בו נפסק:

"לעיתים קרובות יש עניין בעריכת הסדר טיעון, ולפיכך יש גם בדרך כלל עניין לציבור בקיום הסדר טיעון. לכן אין זה ראוי שבית הדין יסטה מהסדר טיעון אלא אם יש לכך טעם טוב לסטות מהסדר הטיעון, אם אמצעי המשמעת סוטים במידה משמעותית מן האמצעים הראויים בנסיבות המקרה, או אם הם בלתי סבירים באופן בולט, עד שהעניין הציבורי הדרוש לסטות מן ההסדר גובר על העניין הציבורי בקיום הסדרי הטיעון".

נראה היה כי אמצעי המשמעת אליו הסכימו וטענו הצדדים, מקל במידת מה ונמצא ברף הנמוך של הענישה ההולמת את האירוע המדובר, אם כי אינו סוטה במידה משמעותית מן האמצעים הראויים בנסיבות המקרה, או בלתי סביר באופן בולט. (ראה החלטה 09-17 מיום 8.3.2017).

לאחר ששקלנו את טיעוני הצדדים כפי שהובאו לפנינו ועל יסודם של השיקולים שאותם הבאנו לעיל הגענו למסקנה כי הסדר הטיעון מידתי ואשר על כן אנו נותנים לו תוקף.

לפיכך הוועדה ממליצה בפני כבוד המנכל להטיל על הנקבלת התליית רישיון לתקופה של ארבעה חודשים.

יגאל חיות, עו"ד
נציג היועמ"ש לממשלה

שרה אפרי, חבר

דר' יפה הארון, יו"ר